

Divdesmit piektā nodaļa.

Džons Hārvijs Kellogs un Trīsvienība.

Iepriekšējās nodaļās mēs uzzinājām, ka, neskatoties uz centieniem pierādīt pretējo, tomēr patiesībā SDA Baznīca visā Elenas Vaitas kalpošanas laikā (1844-1915) vienmēr atbalstīja Jēzus Kristus pilnīgu dievišķumu, lai gan to skaidroja izmantojot anti-trinitārus argumentus. Mēs arī atzīmējam, ka, tā kā ar Rakstiem vien ir nepietiekami, lai noformulētu trīsvienības doktrīnu (skat. 4. nodaļu), tad anti-trinitārisms ir vienīgais godīgais paņēmieni, izmantojot tikai Svētos Rakstus, raksturot Kristu pilnīgo dievišķumu. Citiem vārdiem sakot, lai pamatotu jebkāda veida "trīsvienības" doktrīnu, tajā jāiekļauj noteikts skaits pieņēmumu. Šādi pieņēmumi, protams, pēc savas būtības var būt patiesi un var arī nebūt patiesi.

No harmonijas uz disharmoniju.

Līdz 1900. gadu sākumam SDA draudzēs nebija domstarpību par dievišķajām personām, lai gan jāpatur prātā, ka tāpat kā jebkurā konfesijā noteikti bija tādi, kas ticēja atšķirīgi nekā lielākā daļa tās locekļu. Viņi varbūt vēlējās, lai citi ticētu tāpat kā viņi, bet tas nekad netika izvirzīts priekšplānā. Citiem vārdiem sakot, tie, kas ticēja dievišķajām personām atšķirīgi no galvenā ticīgo kopuma, neradīja problēmu. SDA līdz 1900. gadu sākumam par ticību dievišķajām personām visi bija vienoti savā pārliecībā.

Pēc tam situācija sāka mainīties. Toreiz priekšplānā izvirzījās dažādi uzskati, un tas patiešām izraisīja īstu krīzi SDA draudzēs. Sākoties krīzei no Elenas Vaitas sāka plūst nepārtraukta brīdinājumu straume, uzsverot, ka ir jāsauglabā SDA sākotnējā ticība (tie bija ticības principi, kuri viņiem bija no paša sākuma).

Citiem vārdiem sakot, tā kā 1900. gadu sākumā uzradās tādi, kuri mēģināja izplatīt uzskatus par Dievu un Kristu, kas neatbilst SDA ticības pamatprincipiem, Elenai Vaitai, aizstāvot to, kas bija SDA ticība iepriekšējos 50 gadus, nācās uzsākt cīņu ar šādu izaicinājumu.

Kas tad īsti pamudināja mūsu Kunga vēstnesi uzsākt tik aktīvu mūsu ticības pamatprincipu aizstāvību? Protams, iepriekš viņa neuzskatīja, ka ar to vajadzētu nodarboties tik aktīvi. Šajā nodaļā mēs centīsimies noskaidrot negaidītās aktivitātes iemeslu.

Ir ārkārtīgi svarīgi atzīmēt šīs krīzes laiku. Tas notika 1900. gadu sākumā, tas ir, jau pēc grāmatas "Laikmetu Ilgas" (*The Desire of Ages*) publicēšanas. Pēc mūsdienu Adventistu teologu domām tieši šajā grāmatā pausto ideju ietekmē mūsu konfesija pieņēma mācību par trīsvienību. Ja tā ir taisnība, un šajā grāmatā Elena Vaita Dievu popularizēja kā "trīsvienību", tad kāpēc vairākus gadus pēc tās publicēšanas viņa nolēma aicināt SDA pieturēties pie pēdējo 50 gadu ticības pamatprincipiem, pasludinot tos par patiesību, kas, kā mēs varam saprast un novērot, bija anti-trinitārs skatījums uz Dievu? Tas tiešām ir kā pretrunīgs noslēpums.

Spekulatīvi Dž.Kelloga uzskati par Dievu.

Dažādos gadījumos un no dažādiem cilvēkiem, šodien plaši zināmais, ārsts Džons Hārvijs Kellogs (1852-1943), toreiz vadošais SDA ārsts, saņēma brīdinājumus nepopularizēt savas spekulatīvās idejas par Dievu. Pat pirms viņš tos publicēja (grāmata "Dzīvais Templis"), bija draudzes locekļi, kuri zināja, ka viņa jaunās teorijas ne tuvu nesaskan ar tā laika SDA Baznīcas uzskatiem. Neskatoties uz to, Dž.Kellogs joprojām bija vadošais ārsts.

Tātad, kas Dž.Kellogu pamudināja sarakstīt šādu grāmatu? 1903. gadā Ģenerālās Konferences sekretārs Viljams Spaisers rakstīja: ... - "Tūlīt pēc sanatorijas zaudēšanas, 1902. gada sākumā, notika sanāksmes starp sanatorijas valdi un esošajiem Ģenerālās Konferences komitejas locekļiem par tās atjaunošanas plāniem. Lai palīdzētu atjaunošanā, tika nolemts uzrakstīt medicīnas grāmatu par populārām tēmām, ko varētu pārdot, lai iegūtu līdzekļus sanatorijas atjaunošanai, tāpat kā Vaitas kundzes grāmata "Kristus Līdzības" tika pārdota mūsu skolu labā." (W. A. Spicer, *How the Spirit of Prophecy Met a Crisis: Memories and Notes of the "Living Temple" Controversy*, 1938)

Tā bija Dž.Kelloga grāmata "Dzīvais Templis". V.Spaisers turpināja: ... - "Tika nolemts, ka medicīnas kalpošanas vadītājam jāuzraksta grāmata par veselību." (turpat)

Tieši Džons Hārvijs Kellogs bija medicīnas kalpošanas nodaļas vadītājs. Tad V. Spaisers piebilda: ... - "Tieši pateicoties šīs grāmatas teoloģiskajām idejām, radās krīze, kas skāra daudzus darba posmus, radot

jautājumus ne tikai par mācību procesu turpmāk, bet arī par Baznīcas Organizāciju un Adventistu kustības vienotību, kā arī par Praviešu Gara morālo vērtību, kas bija šīs kustības padomnieks un ceļvedis kopš 1844. gada.” (turpat)

Elenas Vaitas mazdēls Arturs Vaits stāsta, ka tad, kad Dž.Kellogam pirmo reizi tika lūgts uzrakstīt grāmatu, lai iegūtu līdzekļus Batlkrīkas sanatorijas atjaunošanai (tas notika pēc tam, kad to nopostīja ugunsgrēks), A.G.Daniels, toreizējais Ģenerālās Konferences Prezidents, izteica brīdinājumu Dž.Kellogam neieklāvēt nevienu no viņa pārliecībām, kas neatbilst SDA uzskatiem. Tādējādi augstākā vadība bija informēta par Dž.Kelloga panteistisko domāšanu. Arturs Vaits citē, ko A.Daniels teica Dž.Kellogam: ... - “Tagad klausieties, dakter, šajā grāmatā nedrīkst būt neviena argumenta par šo jauno teoriju, kuru jūs mācāt, jo visos štatos ir daudz cilvēku, kuri to neatzīst. Es zinu no tā, ko viņi saka, un, ja tajā būs kaut kas no tā, ko viņi uzskata par panteismu, viņi nekad uz to pat nepaskatīsies.” (Arthur L. White “The Early Elmshaven Years” Vol. 5 chapter 21 page 288)

Ņemiet vērā, ka A.Daniels netika teicis, ka Dž.Kellogs būtu panteists vai viņa uzskati būtu panteistiski, taču cilvēki lasot var sākt domāt, ka grāmatā publicētās idejas pauž to, ko viņi "uzskata par panteismu". Iespējams, ka A.Daniels to teica tāpēc, ka 19. un 20. gadsimtā, tāpat kā mūsdienās, bija plaši izplatīti nepareizi uzskati par to, kas ir panteisms. Daži domāja, ka Dievs ir visā. Tas ir nepareizs uzskats par panteismu. Tas ir tikai populārais (tradicionālais) veids, kā uz to skatīties. Panteisms patiesībā ir pārliecība, ka viss (pan) ir Dievs (teisms). Citiem vārdiem sakot, panteismā nav personīga Dieva vai personīgā Glābēja. Dž.Kellogs gan apgalvoja, ka tic abiem (personīgajam Dievam un personīgajam glābējam). Dž.Kellogs precīzi zināja, kas ir panteisms, un teica, ka netic tam. Vismaz tā viņš apgalvoja 1907. gadā. Tas bija gads, kad viņš tika izslēgts no SDA draudzes.

Arturs Vaits turpina, atklājot Dž.Kelloga reakciju uz šo brīdinājumu: ... - "Un ārsts atbildēja:" Ak jā, jā, es saprotu. Un A.Daniels atkārtoja: "Jums no tā visa ir jāatbrīvojas." (turpat)

Tad Arturs Vaits saka, ka: ... - "Dr. Kellogs pilnībā piekrīta." (turpat)

Šī nebija pirmā reize, kad tika apspriesti Dž.Kelloga uzskati par Dievu. Mēs to zinām, jo 1905. gada Ģenerālās Konferences sesijā Elena Vaita runāja par to, ko mācīja Dž.Kellogs (šeit Elena Vaita atkal un atkal uzsvēra sākotnējo uzskatu, ka Dievs un Kristus ir divas atsevišķas personas un ka SDA vajadzētu pieturēties pie savas anti-trinitārās ticības): ... - "Šī tēma man ir pazīstama pēdējos divdesmit gadus, jā, vairāk nekā divdesmit gadus. Pirms mana vīra nāves manā istabā ienāca doktors Kellogs, lai pastāstītu, ka viņam ir "jauna gaisma". Viņš apsēdās un pastāstīja, kas tas ir. Tas bija ļoti līdzīgi tiem uzskatiem, ko viņš izklāsta "Dzīvajā Templī". Es teicu: "Šīs teorijas ir nepareizas. Es ar tām esmu saskārusies jau iepriekš. Man bija tās jāuzklausu vēl tad, kad es pirmo reizi sāku savus misijas braucienus." (Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference, Ms 70, 1905, pp. 3, 4. "A Message of Warning")

Šeit mēs redzam, ka Dž.Kelloga idejas un doktrīnas grāmatā "Dzīvais templis" Elenai Vaitai nebija pārsteigums. Viņa pietiekami labi zināja par tām, pat vēl pirms sava vīra nāves (Džeimss Vaits mira pirms 24 gadiem, 1881. gadā). Viņa arī atzīmēja, ka ar šīm teorijām viņa saskārās jau savos pirmajos misijas braucienos, kad uzsāka kalpošanu kā Dieva sūtnis Atlikuma draudzei. Viņa turpināja: ... - "Tauta un kalpotāji tika maldināti ar šādiem sofismiem. Tie ved uz Dieva un Kristus pārtapšanu nebūtiskā fikcijā. Mums ir jāatspēko šīs teorijas Tā Kunga Vārdā." (turpat).

Ievērojiet, cik bieži Elena Vaita to atkārtoja, nošķirot Dievu un Kristu. Viņa Tos uzskatīja par divām atsevišķām personām, divām atsevišķām individualitātēm. Pievērsiet īpašu uzmanību tam, ka viņa atkal neko nesaka par Svēto Garu. Ja Elena Vaita būtu ticējusi, kā daži cilvēki apgalvo, ka Svētais Gars ir tāda pati persona kā Dievs un Kristus, tad kāpēc viņa To neieklāva šajā izteikumā? Citiem vārdiem sakot, kāpēc viņa neizrādīja, ka Dž.Kellogs arī Svēto Garu pārvērta par nebūtisku personu? Tam vajadzētu būt ļoti svarīgi, jo, kā mēs redzēsim nākamajā nodaļā, Dž.Kellogam problēmas radās skaidrojot Svēto Garu, nevis ar Dievu un Kristu kā tādu. Ņemiet vērā, ka tas notika 1905. gadā, septiņus gadus pēc grāmatas "Laikmetu Ilgas" publicēšanas.

Lai arī 1905. gadā Elena Vaita uzskatīja, ka Svētais Gars ir individualitāte, un viņa arī uzskatīja, ka Viņš ir visuresošs kā Dievs un Kristus, kad šīs divas dievišķās personas nebija klātesošas personīgi (ķermeniski). Mēs to redzēsim trīsdesmit trešajā un trīsdesmit ceturtajā nodaļā. Tādējādi viņas izteikumos nerunāšana par Svēto Garu ir ļoti spēcīgs pierādījums tam, ka viņa neuzskatīja Svēto Garu par tādu pašu personu, par kādu

viņa uzskatīja Dievu un Kristu. Un kad mēs saprotam, ka Dž.Kellogs bija nonācis pie secinājuma, ka Svētais Gars ir tāda persona kā Dievs un Kristus, kam SDA tajā laikā neticēja, tad tas kļūst vēl acīmredzamāk. Mēs pie tā atgriezīsimies nākamajā nodaļā. Elena Vaita secināja: ... - "Kamēr es runāju par šīm lietām, to visu izskaidrojot Dr. Kellogam un parādot viņam, kāds būs rezultāts šo teoriju pieņemšanai, viņš šķita pamatīgi apmulsis. Es teicu: "Nekad nemāciet šādas teorijas mūsu iestādēs, neprezentējiet tās cilvēkiem." ([turpat](#))

Šeit redzams, ka pēc tam, kad Elena Vaita parādīja Dž.Kellogam, kāds būs viņa spekulatīvo teoriju pieņemšanas galarezultāts, viņš bija diezgan satriekts un apmulsis, taču padomu tomēr ignorēja. Mēs to zinām, jo savā grāmatā "Dzīvais Templis" viņš publicēja savas spekulatīvās teorijas par Dievu, un tas patiešām izraisīja SDA ļoti nopietnu krīzi. Pievērsiet uzmanību "jaunajai gaismai", par kuru Elenai Vaitai atzinās pats Dž.Kellogs, ka tā nākot no Dieva.

Viņa rakstīja par atkārtotiem brīdinājumiem, kurus viņš spītīgi ignorēja: ... - "Tādu novirzienu nevarēja ilgi klusējot ignorēt; man tika parādīts no Kunga, ka cilvēkiem ir tiesības zināt un saprast, ka pēdējo divdesmit gadu laikā Dievs Savā žēlastībā ir devis mūsu "galvenajam ārstam" tik "lielu gaismu", kāda pat draudzēm nekad netika dota. Šī "gaisma" apspīdēja mūsu brāļa ceļu, lai atturētu viņu no uzņemtā virziena, kuru Dievs nevarēja apstiprināt un svētīt. ([Ellen G. White, Special Testimonies to the Church, Series B No 7 page 55 "The result of failure to heed God's warnings"](#))

Šeit mums tiek stāstīts, ka Dievs savā žēlastībā, tāpat kā ar Luciferu, sākumā bija ļoti pacietīgs pret Dž.Kellogu. Ņemiet vērā arī Elenas Vaitas teikto par "Kunga norādījumu", ka SDA ir tiesības zināt par viņa interpretācijām. Mums ir arī teikts, ka Dievs sūtīja vēstījumu pēc vēstījuma Dž.Kellogam, kas tiešām bija tāda "gaisma, kas nekad netika dota pat draudzēm". Tādējādi Dž.Kellogs nevarēja attaisnoties, ka nezināja, ko dara, bet apzināti un ar nodomu ignorēja brīdinājumus.

Tieši šī pastāvīgā Dieva liecību ignorēšana izraisīja krīzi "izpratnē par Dieva klātbūtni un personību". Tāpēc SDA šodien tas būtu jāņem vērā. Es to saku tāpēc, ka Elena Vaita Dž.Kelloga kļūdainos uzskatus nodēvēja par "alfa" ķecerībām, un savukārt vēl viņa teica, ka "omega", lai kāda tā arī būtu, sekos pēc kāda laika ([skat. 1. nodaļu](#)). Vai Dieva liecību ignorēšana varētu būt viena no "omega" problēmu jomām? Mēs esam par to pilnīgi pārliecināti.

Kur ir Dieva klātbūtne?

Grāmatā "Dzīvais Templis" Dž.Kellogs aprakstīja savus uzskatus, ka Dieva klātbūtne ir klātesoša gandrīz it visā. Tā bija problēma. Mēģinot pierādīt savu viedokli, Dž.Kellogs kā ilustrāciju rakstīja ([iespējams, viņa grāmatas visbiežāk citētā daļa](#)): ... - "Tagad pieņemsim, ka mums priekšā ir zābaks - nevis parasts zābaks, bet gan dzīvs zābaks, un, skatoties uz to, mēs redzam daudz mazus zābaciņus, kas izspiežas pa vīlēm, stiepjās uz purngaliem, piesit ar papēžiem un lec uz augšu – desmitiem, simtiem, tūkstošiem zābaku, no mūsu dzīvā zābaka nemitīgi izlido zābaku spiets – vai mums nevajadzētu teikt: "Zābakā ir kurpnieks"? Tāpat arī kokā ir spēks, kas to rada un uztur, koka radītājs ir kokā." ([John Harvey Kellogg, "The Living Temple", page 29](#))

Savādi, bet mums varētu šķist, ka Dž.Kellogs vēlas radīt iespaidu, ka patiesā Dieva klātbūtne atrodas zābakā vai kokā. Tāpēc Adventistu baznīca viņa grāmatu nevarēja apstiprināt. Viņu iebildumiem bija teoloģiski iemesli, un protams, neaizmirsīsim, ka Dž.Kelloga uzskati nesakrita ar to, kam toreiz ticēja SDA.

Atcerieties, kā mēs atzīmējām iepriekšējās nodaļās, SDA uzskatīja, ka Svētais Gars ir gan Dieva, gan Kristus personīgā klātbūtne, kad šīs dievišķās būtnes nebija klātesošas. Citiem vārdiem sakot, SDA uzskatīja Svēto Garu par visuresošo Dievu un Kristu. Kad mēs lasām šo nodaļu par Dž.Kellogu, mums ir ļoti svarīgi to paturēt prātā, jo, kā minēts iepriekš, Elena Vaita patiešām teica, ka saskaņā ar viņa uzskatiem, viņš Dievu un Kristu padarīja par nebūtiskiem. Bet arī tajā pašā laikā viņa neapgalvoja, ka viņš to pašu darītu ar Svēto Garu. Atcerieties arī, kā mēs atzīmējām sešpadsmitajā nodaļā, Elena Vaita teica, ka Kristus ir mūžīga klātbūtne.

Kā redzēsīm vēlāk, Dž.Kellogs sacīja, ka, viņaprāt viņš ir izņēmis no savas grāmatas visu, ko varētu uzskatīt par teoloģisku, taču daži Adventistu brāļi šīs izmaiņas nespēj pamanīt, īpaši Elena Vaita. Atsaucoties uz 1903. gada Ģenerālās Konferences Komitejas sanākumi, kurā divas Elenas Vaitas liecības atklāja kļūdas Dž.Kelloga grāmatā, Arturs Vaitis (Elenas Vaitas mazdēls) stāsta: ... - "Kad liecības tika lasītas Padomē Vašingtonā, Dr. Kellogs atbildēja apstiprinoši, sakot, ka viņš pieņem liecību un ka viņš mainīs formulējumu savā grāmatā "Dzīvais Templis" attiecībā uz teoloģiskajiem jautājumiem. Taču viņa izteikumi bija diezgan

nepastāvīgi un mainīgi. Viņa attieksme bija tik svārstīga, līdz beigās izrādījās, ka ārsts patiesībā nekad nav mainījies." (A.L.White, "The Early Elmshaven Years" chapter 22, page 302 "Meet it")

Šīs padomes laikā (1903. gada oktobrī) Dž.Kellogs zināja, ka savā grāmatā viņš ir iekļāvis noteiktu teoloģiju par Dieva personībām. Viņš arī zināja, ka SDA Baznīcai šī teoloģija nav pieņemama. Šī bija tā pati teoloģija, par kuru Elena Vaita teica, ka tā attiecās uz Dieva klātbūtni un personību (SDA tas bija Svētais Gars), un tā pati teoloģija, uz kuru attiecas trīsvienības doktrīna.

Dž.Kellogs pievēršas trīsvienības mācībai.

1903. gadā Džons Hārvijs Kellogs privāti izdeva savu grāmatu "Dzīvais Templis". SDA Baznīca nekad netika devusi atļauju tās publikācijai, jo tā noraidīja to, ko šī grāmata mācīja.

Vēlāk, tajā pašā gadā (1903), Ģenerālās Konferences Komitejas oktobra padomē notika diskusija par Dž.Kelloga grāmatas izplatīšanu, kad tika saņemtas divas liecības no Elenas Vaitas, kurās bija pausts nosodījums tam, ko šī grāmata mācīja. Rezultātā Dž.Kellogs sacīja, ka ne tikai atsauks savu grāmatu no pārdošanas, bet arī pārskatīs to. Īpaši tas attiecās uz tās teoloģisko saturu.

Nākamajā dienā, pēc saņemtā nosodījuma, Dž.Kellogs apsprieda savu grāmatu ar toreizējo Ģenerālās Konferences Prezidentu A.G.Danielsu. Šajā sarunā mēģinot attaisnot tajā rakstīto, Kellogs teica, ka, tā kā viņš nesen ir sācis ticēt trīsvienības doktrīnai, viņš tagad var daudz labāk izskaidrot savas teorijas. Mēs zinām par šo sarunu šodien, jo A.G.Daniels rakstīja V.K.Vaitam (Elenas Vaitas dēlam): ... - "Viņš (Dž.Kellogs) pēc tam paziņoja, ka viņa agrākie (anti-trinitārie) uzskati par trīsvienību ir traucējuši viņam izteikt skaidru un pareizu apgalvojumu, taču īsā laikā viņš noticēja trīsvienībai un tagad varēja redzēt pietiekami skaidri to, kur citiem ir grūtības, un uzskata, ka viņš var apmierinoši izskaidrot šo jautājumu." (Letter, A.G.Daniels to W.C.White Oct 29th 1903)

Šeit mēs redzam, ka, tāpat kā lielākā daļa SDA, arī Dž.Kellogs kādreiz bija anti-trinitārs. Taču 1903. gadā, viņš A.Danielsam atzinās, ka "īsā laikā noticējis trīsvienībai". Tas bija kaut kas, ko viņš, tāpat kā visi SDA kopumā, nebija izmainījuši līdz tam laikam. A.Daniels turpināja: ... - "Viņš (Dž.Kellogs) man teica, ka tagad tic Dievam Tēvam, Dievam Dēlam un Dievam Svētajam Garam, un viņa viedoklis bija, ka tas ir Dievs Svētais Gars, un nevis Dievs Tēvs, kurš piepilda visu telpu un visu, kam ir dzīvība." (turpat)

Tas noteikti bija krass pavērsiens Dž.Kelloga pārliecībā. Es to saku tāpēc, ka pirms ticības "trīsvienībai" pieņemšanas ir vairāk nekā iespējams, ka viņš, tāpat kā toreiz lielākā daļa SDA, ticēja, ka Svētais Gars ir gan Dieva Tēva, gan Dēla personīgā klātbūtne. (Dieva un Kristus visuresamība), nevis atsevišķa personīga būtne. Tomēr tagad, 1903. gadā, Dž.Kellogam izdevās atdalīt Svēto Garu no šīm divām dievišķajām personībām, tādējādi padarot Svēto Garu par tādu pat individuālu būtni, kā Dievs un Kristus. Mēs to varam redzēt izlasot A.Danielsa citētos Dž.Kelloga vārdus vēstulē V.K.Vaitam, par trešo personu, kur tieši "Dievs Svētais Gars piepildīja visu telpu un visu, kam ir dzīvība" un "nevis Dievs Tēvs".

Mēs nezīnām, vai tie bija tieši tādi vārdi, kādus Dž.Kellogs lietoja, taču A. Daniels liecināja, ka tieši tā viņam teica Dž.Kellogs. Būtība ir tāda, ka Dž.Kellogs izstāstīja par savu ticību trīsvienībai, kas nozīmē, ka viņš tagad ticēja, ka Svētais Gars ir personīga būtne, tāpat kā Tēvs un Dēls (Dievs un Kristus). Četrdesmit ceturtajā nodaļā mēs redzēsīm, ka V.K.Vaits (kuram A.Daniels rakstīja par Kellogu) 1935. gadā rakstīja, ka, tā kā daži no mūsu sludinātājiem pēc tam līdzīgi mēģināja parādīt Svēto Garu kā individuālu personu, tādu pat, kā Dievs un Kristus, viņš (V.K.Vaits) par to jutās ļoti sarūgtināts. Tas, protams, ja jūs piekritīsiet, bija ļoti interesants novērojums. Ņemiet vērā, ka tas bija 1935. gadā.

Šis novērojums ir ļoti svarīgs mūsu izpētei, jo tas stāsta, ka pat 1935. gadā SDA dominēja uzskats, ka Svētais Gars nebija individuāla persona (būtne), kā Dievs un Kristus. Tas ir ļoti svarīgi, jo tas arī norāda, ka 1935. gadā "trīsvienības" doktrīna vēl netika uzskatīta par SDA dominējošo ticību. Es to saku tāpēc, ka, ja mēs nepieņemam Svēto Garu kā individuālu personu, kā tas ir ar Dievu Tēvu un Kristu, tad nav iespējams izveidot "trīsvienības" doktrīnu.

Mēs redzam, ka Dž.Kelloga problēma bija mēģinājums apgalvot, ka Dieva klātbūtne patiesībā ir visur un visā, kas viņu noveda pie viņa ticības trīsvienībai. Ar savas grāmatas palīdzību viņš centās pārliecināt cilvēkus tam noticēt. Šīs teorijas arī izraisīja 1900. gadu sākumā krīzi Septītās Dienas Adventismā. Pats vissvarīgākais jautājums bija - kur ir Dieva klātbūtne? Saskaņā ar SDA teoloģiju Dž.Kelloga teorijas iznīcināja Evaņģēliju. Tomēr, cenšoties atrisināt problēmu, viņš teica, ka ir sācis ticēt trīsvienībai.

Mēs zinām, ka bija laiks, kad Dž.Kelloga personīgā pārliecība bija harmonijā ar SDA par Kristus dievišķumu un zinām arī to, ka viņš savulaik noraidīja "trīsvienības" doktrīnu vairākās paša publicētajās diskusijās, kuras viņam bija 1880. gadā ar Septītās Dienas Baptistiem. Tās tika publicētas "Review and Herald".

Dž.Kelloga anti-trinitārisms.

1879. gada 4. decembra izdevumā "Review and Herald" bija raksts par atšķirībām ticības jautājumos starp SDA un Septītās Dienas Baptistiem (**turpmāk SDB**), kuru ticība bija trinitāra (**vispārīgi runājot, starp abām konfesijām bija zināma sirsnība, abi atzina, ka viņiem bija Dieva uzticēta kalpošana, lai gan dažkārt bija domstarpības**). Šajā rakstā bija atgādinājums, ka 1871. gadā notika nometnes sapulce, kurā piedalījās ap 400 SDA biedru, tikpat daudz SDB. Tika arī atzīmēts, ka Adventistu Baznīcas delegāts apmeklēja Baptistu Ģenerālās Konferences sesiju 1876. gada septembrī. Bija arī atgādinājums, ka mēnesi pēc Konferences sesijas, izdevumā "Review and Herald", Džeimss Vaits teica: ... – "Galvenā atšķirība starp abām organizācijām ir nemirstības jautājums. SD Adventisti Kristus dievišķību tur tik tuvu trinitārismam, ka šeit nav vajadzīga konfrontācija." (**James White, Review and Herald, Oct 12th 1876, "The two bodies - The Relation Which the S.D. Baptists and S.D. Adventists Sustain to Each Other"**)

Pēc 1879. gada raksta tika detalizēti aprakstīts notiekošais dialogs starp SDB mācītāju N. Vordneru un Džonu H.Kellogu SDA vārdā. Vienā no atbildēm Baptistiem Dž.Kellogs teica (**tā bija atbilde uz N. Vordnera pārpratumu**): ... - "Vienīgais pamats, uz kura mūsu recenzents varētu izteikt šādu paziņojumu, būtu viņa pieņēmums, ka mēs ticam trīsvienības mācībai; bet viņš no iepriekšējos rakstos izmantotajām pozīcijām un argumentiem ļoti labi zina, ka mēs viņam varam piekrist šajā jautājumā tikpat daudz, cik runājot par dvēseles nemirstību. Mēs ticam tikai vienam Radītājam, Dievam, kurš ir viena persona, nevis trīsvienīga būtne. Mēs domājam, ka Bībele, kā arī veselais saprāts atbalsta šo uzskatu." (**J.H.Kellogg, Review and Herald, November 25th 1880, "Reply to Eld. Wardner's rejoinder"**)

Dž.Kellogs turpināja: ... - "Mēs bez mazākās vilcināšanās noraidām pārmetumus par "trīsvienību". Mēs neticam trīsvienīgajam Dievam, kā minēts iepriekš. Un mēs neļausim lasītājam šaubīties par mūsu nostāju šajā jautājumā, kā to darīja mūsu recenzents iepriekšējā rakstā. Mēs absolūti nespējam saprast, kā mūsu recenzents varēja izdarīt tik dīvainu secinājumu, liekot domāt, ka mēs varētu atbalstīt tik kļūdainu mācību, kāda, mūsaprāt, ir ortodoksālā trīsvienības doktrīna. (**turpat**).

Ņemiet vērā, ka tas notika 8 gadus pirms slavenās 1888. gada Mineapoles Ģenerālās Konferences. Visus turpmākos 1890. gadus un arī 1900. gadu sākumā mūsu anti-trinitārā ticība joprojām bija SDA dominējošā ticība. Dž.Kellogs ir pirmais Adventists, kuru es varēju atrast, kurš atklāti apliecināja ticību Trīsvienības doktrīnai. Tas notika 1900. gadu sākumā.

Dž.Kelloga mācības padara evaņģēliju par nederīgu.

Visa problēma ar Dž.Kelloga jauniegūto ticību "trīsvienībai" bija tāda, ka saskaņā ar SDA teoloģiju tā bija pretrunā Evaņģēlijam. Tas ir tāpēc, ka, (**kā teica Dž.Kellogs**) ja Svētais Gars bija it visā, un tas nozīmēja, ka Viņš ir ikvienā, tad atgriešanās nebija vajadzīga. Tā bija viņa teoloģijas nepieņemamā sastāvdaļa. Sarunā, kurā Elena Vaita pieminēja Dž.Kelloga grāmatu "Dzīvais Templis" un arī runāja par to, kā viņai pirmajos gados bija jāsastopās ar līdzīgiem viedokļiem, viņa vēl runāja par briesmām, ko rada ticība tam, ka Svētais Gars mājo ikvienā: ... - "Visas dzīves garumā man bija jāsaskaras ar tām pašām kļūdām, lai gan ne vienmēr tādā pašā formā. Grāmatā "Dzīvais Templis" teikts, ka Dievs ir gan ziedā, gan lapās, gan arī grēciniekā. Bet Dievs nedzīvo grēciniekā. Dieva Vārds saka, ka Viņš mājo tikai to sirdīs, kas Viņu mīl un dara to, kas ir pareizi. Dievs nevar mājot grēcinieka sirdī; tas ir ienaidnieks, kas tur mīt." (**Ellen G. White, Ms. 46, 1904, May 18th 1904, "The foundation of our faith"**)

Pirmkārt, ņemiet vērā, ka, lai gan Dž.Kellogs teica (**pēc grāmatas publicēšanas**), ka viņš tic, ka ne Dievs Tēvs ir klātesošs it visā, bet gan, ka tas ir Svētais Gars. Tomēr Elena Vaita to interpretēja tādējādi, ka Dievs ir it visā, ieskaitot pat "grēcinieku". Un tas nozīmē, ka Elenas Vaitas domāšanā visur klātesošais Svētais Gars prezentē Paša Dieva (Tēva) klātbūtni. Tāda bija Adventistu Baznīcas teoloģija 1900. gadu sākumā. Elenas Vaitas piezīmju lappusēs tika atrasti vārdi: ... - "Neizvirzīsim teoriju, ka Dievs dzīvos ļauna cilvēka dvēseles templī. Vēl lielākus melus nevar iedomāties." (**Ellen G. White, Notebook Leaflets from the Elmshaven Library, "Be Earnest and Steadfast"**)

Atsaucoties uz Dž.Kelloga uzskatiem un evaņģēliju, Elena Vaita ļoti skaidri norādīja, ka: ... - "Ja Dievs ir visu dabu piepildoša būtība, tad Viņš mājo visos cilvēkos; un, lai sasniegtu svētumu, cilvēkam tikai jāattīsta

viņā pašā esošie spēki. Šīs teorijas, ja izseko to loģiskajam noslēgumam, sagrauj visu kristīgās ticības pamatu. Tās padara nevajadzīgu salīdzināšanas darbu un pasludina cilvēku pašu par savu pestītāju. Šīs teorijas par Dievu atņem Viņa Vārdam visu spēku, un to pieņēmējiem draud briesmas sākt uzlūkot visu Bībeli kā kādu izdomājumu.” (Elena Vaita, *Liecības draudzei* 8.sējums, orģ. 291. lpp., “Cilvēku spekulatīvo zināšanu briesmas”, 1904)

1905. gadā viņa rakstīja: ... - “Pieaug kritikas gars un ticības trūkums Evaņģēlija kalpošanā, un tas ir turpinājies līdz pat šodienai. Grāmatas "Dzīvais Templis" iznākšana tagad ir izraisījusi krīzi. Ja šajā grāmatā izklāstītās idejas tiks pieņemtas, tās novedīs pie visu to Ticības principu iznīdēšanas, kuri Septītās Dienas Adventistu vārdā nosauktos ļaudis ir izveidojuši par īpaši nošķirtiem.” (Ellen G. White, *Special Testimonies, Series B, No. 7, page 48, 1906, written November 18th 1905, “A Great opportunity slighted”*)

Kā mēs redzēsīm nākamajās nodaļās, SDA toreiz uzskatīja, ka Svētais Gars ir gan Dieva Tēva, gan Kristus personīga klātbūtne (ne ķermeniska klātbūtne), bet arī ne atsevišķa būtne, kādi ir Tēvs un Dēls. Tieši šī iemesla dēļ Dž.Kellogs nevarēja izmantot šo konkrēto ticību, lai teiktu, ka tas ir Svētais Gars, kas mājo katrā dzīvā būtnē. Tas ir tāpēc, ka izmantojot SDA domāšanu vajadzētu teikt, ka gan Tēvs, gan Dēls (Dievs un Kristus) ir visā. Lai attaisnotu savā grāmatā rakstīto, Dž.Kellogam bija jānāk klajā ar “alternatīvu teoloģiju”, kas nozīmē, ka viņam bija jānodala Svētais Gars no Tēva un no Kristus. Tāpēc viņš ticēja trim atsevišķām dievišķām būtnēm.

Tāpēc Dž.Kellogs atzina, ka viņš ir pieņēmis ticību "trīsvienībai" - Dievam Tēvam, Dievam Dēlam un Dievam Svētajam Garam (padarot Svēto Garu par personisku būtni, līdzīgu Tēvam un Dēlam), lai saskaņā ar šiem argumentiem viņš varētu apstiprināt savas idejas. Tomēr Dž.Kelloga teoloģija, pati par sevi, šķiet, neatbilst trīsvienības būtībai. Tas ir tāpēc, ka, lai gan Dž.Kellogs teica, ka viņš ir sācis ticēt, ka Svētais Gars ir tāda pati persona kā Dievs un Kristus, tomēr es viņa teoloģijā nevaru atrast nevienu norādi par trīsvienīgo vienotību. Ja nav vienotības, tad viņa uzskati bija vairāk gan triteistiski (trīs dievi), nevis trīsvienībai piederoši. Ja kāds savā ticībā Svēto Garu var nošķirt no pārējām divām Dieva personām, tad tas noteikti ir "triteistisms". Citiem vārdiem sakot, ja vēlamies teikt, ka Svētais Gars ir kaut kur, kur nav Dieva Tēva, tad tā ir problēma.

V.Preskots saprata šo problēmu. Žurnālā “Lest We Forget” teikts:... – “1902. gada janvārī Batlkrikā nodega sanatorija. ĢK komiteja apstiprināja doktora Kelloga topošās grāmatas pārdošanas izmantošanu, lai savāktu līdzekļus sanatorijas atjaunošanai. Grāmata “Dzīvais Templis” tika veidota no medicīnisko pētījumu kolekcijas, kuras mērķis bija popularizēt veselības principus Baznīcā. Bet V.Preskots manuskriptā atklāja panteismu. Sākot ar 1902. gada 2. decembra “Review and Herald” numuru viņš sāka pievērst uzmanību Dž.Kelloga bīstamajiem mērķiem "aizvietot Kristus klātbūtnes realitāti Svētajā Garā - ar tīri cilvēcisku priekšstatu par Dieva klātbūtni”. Nākamo piecu gadu laikā vairāk nekā 100 viņa publikācijas bija vēltītas Dž.Kelloga koncepcijas analīzei. (“Lest we Forget”, *Adventist Pioneer Library, Second quarter 2000, Volume 10, No. 2, “W. W. Prescott, Part 2, 1901-1944”*)

1900. gadu sākumā SDA ticēja, ka Svētais Gars bija Tēva un Dēla personiskā klātbūtne, kad viņi miesiski atradās svētnīcā Debesīs (turpmāk skat. 31. un 32. nodaļu "Pionieri un Svētais Gars", arī 33. un 34. nodaļu "Elena Vaita un Svētais Gars"). Publikācijās mēs uzzinām, ka "Preskots rakstīja Dr. Kellogam (28.10.2003.), norādot uz viņa atrastajām kļūdām."

Rakstā ir uzskaitītas šīs kļūdas:

... - "Viņš [Preskots] izskaidroja doktora mācību:

1. Tā radīja "maldīgu priekšstatu par Dievu un Viņa mājokli".
2. Tika "atmesta jebkāda vajadzība pēc pestīšanas un pēc Kristus, kā mūsu augstā priesterā, darba Debesu svētnīcā"
3. noveda pie " atšķirības iznīcināšanas starp grēcinieku un kristietiem, jo tiek mācīts, ka ikviens cilvēks ir Dieva templis neatkarīgi no viņa ticības Kristum." (turpat)

Kā redzam, tad ar Dž.Kelloga grāmatu bija ļoti nopietnas teoloģiskas problēmas. Tie nebija tikai strīdi par Dieva klātbūtni dabā, bet gan kaut kas daudz draudīgāks. Tas viss bija saistīts ar maldīgiem priekšstatiem par Dievu, pestīšanu, svētnīcu un grēcinieka vajadzību pēc Glābēja. Tāpēc Dž.Kelloga teorijas skāra tieši to īpašo Evaņģēlija būtību, kāds tas tika mācīts SDA. Tā bija SDA mācītās patiesības nomešana zemē.

Nav Teoloģisku izmaiņu.

Šo strīdu laikā (1900. gadu sākumā) SDA teoloģija attiecībā uz Svēto Garu (t.i., Tēva un Dēla visuresamība) palika tāda pati kā agrāk. Pat tad, kad viņi caur Praviešu Gara doto gaismu saprata, ka Svētais Gars ir individualitāte. Tas ir tāpēc, ka viņi joprojām ticēja, kā uzsvēra Elena Vaita, kamēr vien turpinājās krīze "izpratnē par Dievišķajām personām" - kā Kristus ir personiska būtne ar savām tiesībām, tā arī Dievs ir personiska būtne ar savām tiesībām, tāpēc Dievs un Kristus ir divas atsevišķas personiskas būtnes.

Citiem vārdiem sakot, ciktāl tas attiecas uz personām, Adventistiem Dievs un Kristus nekad nav bijuši vienota substance. Tāpēc kā personības, SDA skaidri definēja katru atsevišķi, gan bezgalīgo Dievu (Tēvu), gan Viņa Dēlu (Kristu), lai gan viņi vienmēr skaidri uzrādīja, ka Dēls būtībā ir Dievs (skat. 21. un 22. nodaļu par šo tēmu, kur tika parādīts, ka SDA uzskati par Kristus dievišķību tika pārprasti vai sagrozīti). Tādējādi šī "jaunā gaisma" (ka Svētais Gars ir individualitāte) Adventistu teoloģijā neienesā nekādas izmaiņas. Viņiem vēl joprojām Svētais Gars, kaut arī individualitāte, bija gan Tēva, gan Dēla (Dieva un Kristus) personīgā klātbūtne, bet ne atšķirta personība, kura būtu līdzīga Viņiem Abiem.

Nāvējošo ķecerību "alfa" jeb jaunas teorijas par Dievu un Kristu.

Atgriežoties pie vēstules, ko A.Daniels nosūtīja Viljamam Vaitam, A.Daniels skaidroja, ka saistībā ar Dž.Kelloga jaunatklāto teoloģiju: ... - "Viņš (Dž.Kellogs) teica, ka, ja viņš tam būtu ticējis pirms grāmatas sarakstīšanas, viņš būtu varējis paust savu viedokli, neradot nepareizu iespaidu, kāds par grāmatu šobrīd radies." (Letter, A.G.Daniells to W.C.White Oct 29th 1903)

Šeit mēs redzam, ka pirms grāmatas "Dzīvais Templis" sarakstīšanas Dž.Kellogs vēl neticēja trīsvienības doktrīnai. Tieši "nepareizais viedoklis" (anti-trinitārais), kas pēc Dž.Kelloga domām bija radījis iespaidu, it kā viņš būtu teicis, ka Dievs Tēvs (bezgalīgais Dievs) ir "katrā dzīvā būtnē", tieši tagad, kad viņš (Dž.Kellogs) sāka ticēt trīsvienībai, tā viņam palīdzēja saprast, ka visā bija nevis Tēvs, bet Svētais Gars.

Tādējādi redzams, ka Dž.Kellogs atsaukšanos uz tā saukto "trinitārismu" (kas vairāk līdzinājās triteismam) izmantoja kā mēģinājumu attaisnot viņa rakstīto, nu jau pēc grāmatas publicēšanas (1903). Pievēršoties trīsvienībai viņam nācās mainīt uzskatus par Svēto Garu. Citiem vārdiem sakot, viņa jaunās idejas liecināja, ka Svētais Gars ir tāda persona kā Dievs un Kristus, un līdz ar to Dž.Kellogs 1904. gadā ieviesa ķecerību SDA ticībā. Elena Vaita brīdināja par nepareiziem uzskatiem, kas ienāk Adventistu Baznīcā: ... - "Grāmata "Dzīvais Templis" piedāvā nāvējošas "alfa" ķecerības. Drīz sekos "omega" un to pieņems tie, kas nevēlēsies pievērst uzmanību Dieva brīdinājumam." (Ellen G. White, Special Testimonies Series B No. 2, page 50, letter, August 7th 1904 "Beware")

Tāpēc Elena Vaita teica (1903) Emanuela Misionāru Koledžas skolotājiem: ... - "Jaunās teorijas par Dievu un Kristu, kas izvirzītas grāmatā "Dzīvais Templis", nav saskaņā ar Kristus mācību. Kungs Jēzus nāca šajā pasaulē, lai pārstāvētu Tēvu. Viņš nepārstāvēja Dievu kā būtību, kas caurstrāvo dabu, bet gan kā personisku būtni. Kristiešiem jāatceras, ka Dievs ir tāda pati personība kā Kristus." (Ellen G. White, September 23 1903, To the teachers in Emmanuel Missionary College, "A Warning of Danger")

Elena Vaita šeit teica, ka Dž.Kelloga uzskati lika Dievam izskatīties kā "visu caurstrāvojošai būtībai", nevis Tādam, kā Jēzus nāca, lai parādītu Tēvu kā "reālu personu". Šī bija problemātiskā joma. Dž.Kellogs teica, ka, pieņemot trīsvienību, viņam ir izdevies atrisināt savā grāmatā radušos problēmu, taču acīmredzot Elena Vaita tā nedomāja. Ievērojiet viņas teikto, ka Dž.Kelloga uzskati lika Dievam izskatīties tā, it kā Viņš nebūtu personīga būtne, taču viņa nekad neaizrādīja, ka Dž.Kellogs to būtu apgalvojis saistībā ar Svēto Garu. Tas neko nemainīja pat tad, kad Dž.Kellogs teica, ka tieši Svētais Gars ir visā. Tāpēc ir saprātīgi domāt, ka, ja Elena Vaita ticētu, ka Svētais Gars ir personiska būtne, tāpat kā Dievs un Kristus, tad viņa būtu aizrādījusi, ka Viņš arī Svēto Garu ir padarījis par neko. Lai nu kā, bet viņa saskatīja problēmu tikai Dž.Kelloga vēlmē noniecināt Dievu un Kristu. Tas ir ļoti svarīgi.

Neskaidrības par Dieva identitāti.

Lai gan Dž.Kellogs atzina, ka ir sācis ticēt Dievam Tēvam, Dievam Dēlam un Dievam Svētajam Garam (Trīsvienības atzīšana), Elena Vaita konsekventi noraidīja viņa izpratni par Dievību. Vēl pirms viņš atklāti atzinās trīsvienībā, Elena Vaita viņam teica: ... - "Jūs ne visai izprotat Dieva personību, kas mums kā tautai ir viss. Jūs patiešām esat iznīcinājis pašu Dievu To Kungu." (Ellen G. White to John Harvey Kellogg, Letter 300, March 16th 1903)

Šis paziņojums bija daļa no vēstules, kuru īsi pirms 1903. gada Ģenerālās Konferences sesijas Elena Vaita nosūtīja Dž.Kellogam, bet pašas Konferences laikā viņa viņam nosūtīja vēl vismaz divas vēstules, abās nosodot grāmatu "Dzīvais Templis". Elena Vaita nevarēja Dž.Kellogam vēl skaidrāk pateikt, ka savā ideoloģijā viņš patiesībā iznīcina Dievu kā personību. Ir ļoti svarīgi atzīmēt, ka nav neviena ieraksta, kurā Elena Vaita būtu kaut kādā veidā uzslavējusi, vai netieši nosodījusi Dž.Kellogu par ticību Trīsvienības doktrīnai, lai gan, kā mēs redzēsim divdesmit septītajā nodaļā ([tas bija nosodījums tam, ko Kellogs rakstīja savā grāmatā](#)) viņa patiešām nosodīja visas ilustrācijas, kurās Dievs attēlots kā trīs vienā. Acīmredzot viņa to darīja ļoti nopietna iemesla dēļ. Elenas Vaitas liecībās tika izteikts viedoklis, ka visās Dž.Kelloga aktivitātēs, to pievilis sātans un tā ļaunprātīgā ietekme.

Dž.Kellogs teica, ka viņš tic trīsvienībai, ar to saprotot Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto Garu ([skat. iepriekš A.Danielsa vēstuli V.Vaitam, 1903. gada 29. oktobrī](#)). Pēc četriem gadiem Dž.Kelloga vārds tika svītrots no SDA Baznīcas locekļu saraksta. Tas notika ne tikai doktrināro uzstādījumu dēļ, bet arī citu apstākļu iespaidā, kas neietilpst šī pētījuma ietvaros.

Dieva klātbūtne un personība.

Neviens nenoliegs, ka trīsvienības doktrīna ir par Dieva klātbūtni un personu. Domāju, ka būtu interesanti uzzināt, cik daudz SDA šodien apzinās, ka tieši uz to jau arī Elena Vaita norādīja, kad viņa runāja par "alfa ķecerību" Dž.Kelloga grāmatā "Dzīvais Templis". Atcerieties arī, ka viņa pastāvīgi saistīja Dž.Kelloga grāmatā atrodamo ķecerību ar "omegu", par kuru viņa brīdināja, ka tā drīz pārņems SDA teoloģiju.

Kad Elena Vaita saņēma grāmatas "Dzīvais Templis" pirmo eksemplāru, viņa novietoja to savā bibliotēkā. Tur tā palika nelasīta, līdz viņas dēls pierunāja izlasīt kādu no tās fragmentiem. Viņi kopā izlasīja pirmās nodaļas un vēl dažas rindkopas. Viņa raksturoja izlasīto: ... - "Lasot, es ieraudzīju tieši tos uzskatus, pret kuriem man bija pavēlēts vērsties ar brīdinājumiem manas misijas kalpošanas sākuma dienās. Tas bija laiks, kad pirmo reizi pametu Menu, un man bija jābrauc cauri Vērmontai un Masačūsetsai, lai liecinātu pret ļoti līdzīgām maldu idejām. "Dzīvajā Templī" ir šo teoriju "alfa". Es zināju, ka pēc neilga laika sekos "omega"; un manī bija liels satraukums par mūsu ļaudīm. Es sapratu, ka man nepieciešams brīdināt mūsu brāļus un māsas, lai viņi neiesaistās strīdos par Dieva klātbūtni un personību. "Dzīvajā Templī" sniegtie apgalvojumi par šo tēmu ir nepareizi. Svētie Raksti, kas izmantoti, lai pamatotu tajos izklāstīto doktrīnu, ir nepareizi piemēroti." ([Ellen G. White, Special Testimonies, series B No.2 Page 53, "The Foundation of our Faith" 1904](#))

Šeit mēs redzam, ka Elena Vaita brīdināja SDA, ka viņiem nevajadzētu iesaistīties strīdos par "Dieva klātbūtni un personu". Viņa uzskatīja, ka tieši to Dž.Kellogs mēģina izraisīt. Tas viņu ļoti satrauca. Ņemiet vērā viņas teikto, ka Svēto Rakstu teksti, kurus Dž.Kellogs izmantoja, lai pierādītu savas idejas, ir "nepareizi izmantoti". Citiem vārdiem sakot, Dž.Kellogs izmantoja Rakstus, lai pierādītu savu viedokli, bet Elena Vaita teica, ka viņš tos nepareizi piemērojis. Pastāvēja bīstamība, ka Dž.Kellogs varētu teikt, ka viņa uzskati ir balstīti uz "Sola Scriptura", taču, kā mēs redzējam Elenas Vaitas teikto, tāds Svēto Rakstu pielietojums nebija pareizs.

Viņa arī sacīja, ka Dž.Kelloga grāmatā aprakstītie uzskati ir tādi paši kā tie, ar kuriem viņa sastapās, un pret kuriem nācās brīdināt, savās pirmajās "misijas kalpošanas" dienās. Bet tagad, 1904. gadā radušos uzskatus viņa sasaistīja ar gaidāmo "omega" atkāpšanos, ar ko, pēc viņas teiktā, SDA saskarsies ļoti drīz. Apziņa par gaidāmo atkāpšanos viņu ļoti satrauca! Viņa turpinājumā rakstīja tajā pašā liecībā: ... - "Debesu sūtnis man norādīja, ka daudzi no grāmatas "Dzīvais Templis" argumentiem ir nepamatoti un ka šie argumenti var mulsināt prātus tiem, kuri nav pilnībā nostiprinājušies uz pašreizējās patiesības pamatprincipiem. Viņš rada ilūziju par to, kas nav nekas vairāk kā spekulācijas par Dieva identitāti un to, kur atrodas Viņa klātbūtne. Nevienam uz šīs zemes nav tiesību spekulēt par šo jautājumu. Jo vairāk tiek apspriestas izdomātas teorijas, jo mazāk cilvēki uzzinās par Dievu un par patiesību, kas attīra dvēseli no grēka." ([turpat, 51. lpp.](#))

Kā mēs atzīmējam iepriekšējās nodaļās, Elena Vaita "pašreizējās patiesības pamatprincipos" īpaši iekļāva to, kam SDA vienmēr ir ticējusi par Dievu un Kristu ([Tēvu un Dēlu](#)). Šī pārliecība bija tāda, ka tās bija divas atsevišķas personas ([divas atsevišķas individualitātes](#)). Viņa teica, ka ([izmantojot viņas teikto](#)) šī ticība ir viens no "Septītās Dienas Adventisma ticības pīlāriem un orientieriem". Nākamajās nodaļās mēs atzīmēsim viņas vairākkārt teikto, ka Svētais Gars ir gan Dieva, gan Kristus visuresamības realitāte.

Iepriekš minētajā paziņojumā Elena Vaita atsaucas uz 1904. gada SDA ticību. Šī ir pārliecība, kuru, kā Elena Vaita teica, nekad nevajadzētu izmainīt. Pirmkārt, lasot viņas paziņojumu, mums jāņem vērā viņas

teiktais, ka Dž.Kelloga mācība par Dievu un Viņu klātbūtni bija "nekas vairāk kā spekulatīvi minējumi", kuri, protams nav no Dieva saņemti vēstījumi. To mums ir ļoti svarīgi apzināties, jo, kā mēs atzīmējam ceturtajā nodaļā, trīsvienības doktrīna pilnībā balstās uz pieņēmumiem. Elena Vaita arī teica, ka, ja tos ņems vērā, tad Dž.Kelloga "spekulācijas" (skat. iepriekš) daudzus aizvedīs prom no tā, ko viņa uzskatīja par "Isto patiesību", pie kuras SDA turējās 1904. gadā. Mums ir nepieciešams to noteikti atcerēties! Tas ir tāpēc, ka SDA ticība tolaik bija anti-trinitāra.

Dž.Kellogs noteikti saprata, ka viņa grāmatā tiešām ir ietverta trinitārā teoloģija. Mēs to zinām, jo, kad daži SDA brāļi viņu apciemoja, pirms viņa vārds tika izsvītrots no SDA Baznīcas locekļu saraksta (tas notika 1907. gadā), Dž.Kellogs sacīja: ... - "Arī šobrīd, es domāju, ka esmu pilnībā atteicies no jebkādiem teoloģiskiem jautājumiem par trīsvienību un vēl tamlīdzīgām lietām. Man vispār nebija nodoma par to rakstīt, un es mēģināju priekšvārdā norādīt, ka es ar to neesmu šeit nodarbojies. Es nekad neesmu ilgojies apspriest tādas lietas kā teoloģiskie jautājumi. Es tikai gribēju parādīt, ka sirds nepukst pati no sevis, bet to atbalsta Dieva spēks." (Interview, J.H.Kellogg, G.W.Amadon and A.C.Bourdeau October 7th 1907 held at Kellogg's residence)

Neatkarīgi no tā, ko teica Dž.Kellogs, ir skaidri redzams, ka viņš savā grāmatā tika iekļāvis trīsvienības principus. Viņš arī zināja, ka SDA iebilst pret šāda rakstura teoloģiju.

Dievs bez formas.

1903. gadā, kad tika nopublicēta Dž.Kelloga grāmata "Dzīvais Templis", V.A.Spaisers kļuva par Ģenerālās Konferences sekretāru. 1922. gadā viņš nomainīja A.G.Danielsu Ģenerālās Konferences Prezidenta amatā, kuru ieņēma līdz pat 1930. gadam.

1938. gadā viņš savos memuāros aprakstīja debates par Dž.Kelloga panteismu un to, kā Dievs vadīja Baznīcu ar Praviešu Gara palīdzību. Savā atmiņu stāstā V.Spaisers rakstīja par to, kā Dž.Kelloga idejas iznīcināja tādas vērtības kā Debesis, Svētnīca, Dieva tronis un pat paša Dieva realitāti. Arī V.Preskots apgalvoja līdzīgi (skat. iepriekš). Savās pārdomās viņš citēja Elenas Vaitas "Agrīnos Rakstus": ... - "Es redzēju troni uz kura sēdēja Tēvs un Dēls un apbrīnoju Jēzus izskatu, kas bija neapraķstāmi brīnišķs. Tēvu es nevarēju redzēt, jo to aplāja starojošs gaismas mākonis. Es jautāju Jēzum, vai Tēvam ir tāds pats izskats kā Viņam, un atbildē saņēmu šādus vārdus: „Jā, Viņam ir tāds pats izskats, bet tu nedrīksti skatīt Viņa godību, lai nemirtu." (Elena Vaita, Agrīnie Raksti, orģ. 55. lpp.)

... - "Redzētais viedoklis atbilst Bībeles liecībai. Atbrīvojieties no šī viedokļa un nomainiet to visu uz panteistisku filozofiju par visu caurstrāvojošo personu, ko sauc par Dievu, un mēs nekavējoties iegrimsim spiritistu maldināšanas labirintos. Un tie liecinās, ka debesis un tronis ir visur, kur ir Dievs, un Viņš ir iekš visa, kokā, augā un radībā. (...) ... - "Pirmajā intervijā sagatavotās grāmatas autors mums ilustrēja savu domu, ka mūsu priekšstats par Dievu kā reālu personu ir "elkdievība". Viņš [Kellogs] priedīgi stāstīja, kā kādam no mūsu kalpotājiem licis aprakstīt Tēva personu. Nosaucot dažādas cilvēka anatomiskās sastāvdaļas, viņš, iesākumā neko aizdomīgu nemanot sarunu biedru, pavadināja pateikt "Jā" līdzībai ar cilvēka ķermeņa daļām, līdz attēlotais kļuva klaji nepieklājīgs un necienīgs. Bet mums taču Godbijības pilnais tēlojums uzrāda Viņu tur, kur Viņu atrada Praviešu Gara skatiens. Starojošās Gaismas mākonī Tēls atradās tur, tronī, tikpat īsts kā Jēzus tēls uz troņa, blakus Tēvam. Bet Godības mākonis aplēpa Tēva identitāti. Godbijīgs prāts nekad nemēģinās iekļūt aiz priekšskara." (W. A. Spicer, "How the Spirit of Prophecy Met a Crisis: Memories and Notes of the "Living Temple" Controversy", 1938)

Arī V.Spaisers izteica brīdinājumu: ... - "Izdzēsiet šo skatījumu no Bībeles patiesības un aizstājiet to ar panteistisku jēdzienu, kas padara Dievišķo par personu, kura ir visā, un vairs nevarēsim atrast vietu Visumā, kur grēcinieks varētu parādīties Dieva priekšā. Šis bezcerīgais hinduistu jēdziens ir viegli atpazīstams savā pagāniskajā vidē. Bet ietēriet to kristīgās domas valodā un Trešā eņģeļa vēsts frazeoloģijā, un tā var viegli pievilt pat izredzētos, ja tie ir neuzmanīgi...(..)... Pašos pirmajos 1844. un 1845. gada Praviešu Gara rakstos tika doti gan debesu, gan troņa, kā arī Tēva un Dēla apraksti, lai paaugstinātu Dieva standartu pretstatā dabas un reliģiski-zinātniskajai filozofijai, kurai bija jānāk kā plūdiem." (turpat)

Pievērsiet uzmanību kaut kam ļoti svarīgam. Tāpat kā Elena Vaita, arī V.Spaisers apraksta atsevišķas Tēva un Dēla individualitātes, bet nepiemin Svēto Garu. Tas vēlreiz liecina par SDA anti-trinitāro domāšanu. Viņi neuzskatīja Svēto Garu par tādu pat personu kā Dievs un Kristus, bet gan, ka viņš bija Viņu abu personīgā klātbūtne (pārstāvis), kamēr Viņi atradās Debesu svētnīcā.

Nākamajā nodaļā V.Spaisers teica: ... - "Atpeštie, būdami pārvērstajā miesā un nemirstīgi, "redzēs Dievu". Viņi varēs tuvojies Tēvam, kurš ir savā tronī Debesu Templī. "Viņi redzēs Viņa vaigu." Un līdzās Tēvam mēs redzēsim "cilvēku Kristu Jēzu" — "to pašu Jēzu", kuru redzēja mācekļi, — Tēva godības atspulgu un būtības attēlu. (turpat)

V.Spaisers saka, ka atpeštie "redzēs Dievu" un redzēs "cilvēku Kristu Jēzu", bet neko nestāsta par Svētā Gara atrašanos tur pat.

Čūskas sagatavotais ceļš.

Par Dž.Kelloga atkrišanu, kas nenoliedzami bija saistīta ar trinitāro teoloģiju, Elena Vaita 1906. gadā (tas bija 1.gadu pirms Dž.Kelloga vārds tika svītrots no draudzes locekļu saraksta) teica: ... - "Viņa aktīvās darbības un to iespaidīgie rezultāti man ir skaidri redzami. Man žēl, ka gudri cilvēki nesaredz "čūskas sagatavoto ceļu". Es to tā redzu; jo tā saka Tas Kungs: "Kāds gan ieguvums šodien tiem, kuri ir piecēlušies, lai veicinātu atkrišanu un pievērstu uzmanību pavedinošām garu un velna mācībām, atkāpjoties no pirmās ticības, ko viņi pēdējos piecdesmit gadus ir turējuši par svētu? Atbilde lai paliek uz to cilvēku sirdsapziņas, kuri ir atbildīgi par atbalstu tiem, kuri ļoti nopietni vēlas kaitēt un traucēt Dieva darbam." (Special Testimonies Series B No 7, page 61 "Come out and be Separate" 1906)

Šeit Elena Vaita saka, ka viņai bija dots redzēt pilnīgi skaidru notikumu norisi. Citiem vārdiem sakot, viņas izpratne bija atvērta, lai saprastu, kas notiek. Tas tika uzrakstīts 1906. gadā, kad SDA joprojām nemainīgi ievēroja anti-trinitāru ticību. Tas bija arī astoņus gadus pēc, it kā trinitārisma, apsūdzētās grāmatas "Laikmetu Ilgas" izdošanas. Elena Vaita atkārtoti brīdināja neatkāpties no šīs anti-trinitārās ticības. Viņa pat teica, ka šī ir ticība, ko "pēdējos piecdesmit gadus" Septītās Dienas Adventisti ir "turējuši par svētu". Tas ir pietiekami kategorisks apgalvojums. Vai to var nepareizi interpretēt vai pārprast?

Ir svarīgi atzīmēt, ka Elena Vaita teica, ka sātans uzbruka SDA uzskatiem par atsevišķām Dieva un Kristus personām (kā arī mācībai par Svētnīcu, skat. divdesmit trešo nodaļu). Viņas izteikums, kas šeit citēts, neatšķiras no tajā pašā gadā vēl teiktā: ... - "Mums vienmēr ir jāsauglabā ticība, kas ir apstiprināta ar Dieva Svēto Garu no mūsu pieredzes agrākajiem notikumiem līdz mūsdienām." (Ellen G. White, Special Testimonies Series B No. 7 page 57 Sanitarium, Cal., Dec. 4, 1905, "Standing in the way of God's Messages", see also the New York Independent, 27th February 1906)

Norāde uz "pašreizējo laiku", par kuru Elena Vaita šeit runāja, bija 1905. un 1906. gads, kas nozīmē, ka 1900. gadu sākuma Adventistu ticība bija tā, par kuru viņa teica: "Mums tā vienmēr ir jāsauglabā." Ņemiet vērā, ka viņa arī teica, ka tā ir "ticība", ko "apstiprinājis Dieva Svētais Gars". Atkal un atkal Elena Vaita atgādina, ka Dievs bija Tas, kas SDA Pionieriem deva viņu ticību (ticības pamatu). Divus gadus vēlāk, 1908. gadā, Elena Vaita uzrakstīja vēl vienu liecību ar virsrakstu "Teorijās apslēptās briesmās": ... – "Pastāv briesmas, ka grāmatās paustās kļūdainās idejas, pēc to izlasīšanas, mūsu kalpotāji, skolotāji un redaktori iekļaus savos argumentos, uzrunās un iespieddarbos, būdami pārliecināti, ka tās savos pamatos ir tādas pašas kā Patiesības Gara mācības." (Elena Vaita, Liecības Draudzei, 9. sēj., 68. lpp., "Literatūra kalpošanā", 1909.g.; sk. arī Review and Herald 6th August 1908 "Circulate the publications No. 1")

Ar terminu "Patiesības Gars" Elena Vaita apzīmē Svēto Garu. Jo īpaši viņai bija jāpatur prātā patiesība, ko Dievs bija apstiprinājis caur Praviešu Garu. Mēs to redzam viņas rakstītajā: ... – "Piemērs šādiem darbiem ir grāmata "Dzīvais Templis", kuras autors, tās atbalstam, paziņojis, ka tā satur tās pašas mācības, kas atrodamas Vaitas kundzes rakstos. Atkal un atkal mums būs jānostājas pret to cilvēku iespaidu, kas studē sātāniskas izcelsmes zinātnes, caur kurām sātans cenšas Dievu un Kristu padarīt par neesošiem." (turpat).

Šeit ir ļoti svarīgi atzīmēt, ka Elena Vaita teica, ka "sātāniskas izcelsmes zinātnes", kuras atrodamas mūsu draudzes vadītāju lasītajās grāmatās, patiešām attiecas gan uz "Dievu", gan "Kristu" (neizmirstiet par divām atsevišķām personām). Tās bija grāmatas, kas aprakstīja izpratni par Dievišķajām personām. Ņemiet vērā arī to, ka viņa teica, ka pastāv briesmas, ka tieši šie jaunie uzskati tiks savstarpēji sasaistīti ar vēl esošajām SDA anti-trinitārajām mācībām un publikācijām. Jaunās grāmatas vairs neatbalstīja agrāko SDA ticību, taču mūsu vadītāji tās tomēr lasīja. Tieši šeit rodas briesmas, par kurām Elena Vaita brīdināja. Viņa arī teica, ka ar tādiem pašiem "viltus uzskatiem" sātans centās padarīt "Dievu un Kristu par neesošiem", kas nozīmē, ka viņi Abi kaut kas ir, bet noteikti ne individuālas personas.

Nemiet vērā arī to, ka Elena Vaita nekad neteica, ka ir tādi, kas mēģināja padarīt Svēto Garu par neesošu. Viņa to teica tikai saistībā ar Dievu un Kristu. Citiem vārdiem sakot, viņa neteica, ka sātans mēģina padarīt Dievu, Kristu un Svēto Garu par neesošiem, bet tikai Dievu un Kristu. Šī ir vēl viena ļoti svarīga atziņa.

Nemiet vērā arī Elenas Vaitas teikto, ka grāmatas "Dzīvais Templis" autors (Dž. Kellogs) apgalvoja, ka tas, ko viņš rakstīja savā grāmatā ne ar ko neatšķiras no tā, kas rakstīts Elenas Vaitas publikācijās. Tas arī attiecās uz "kļūdainajām idejām", kas, viņasprāt, tika melīgi pasniegtas kā "Patiesības Gara mācības". Citiem vārdiem sakot, pēc tam tika mēģināts pasniegt šīs nepareizās mācības tā, it kā tās atbalstītu Praviešu Gara liecības (Elenas Vaitas raksti). Tā tas bija ar ķecerībām "alfa". Vai tas pats varētu notikt ar "omega"? Par to mēs varam būt pilnīgi pārliecināti.

Anti-trinitārisms.

Elenas Vaitas nemainīgais uzskats, ka Dievs ir personiska būtne un Kristus ir cita personiska būtne, kas ir nošķirta no Viņa, pilnībā nostājas opozīcijā idejai, ka Dievs ir trīsvienība. Citiem vārdiem sakot, patiesi Trīsvienībai ticošie nekad neapliecinātu šādu ticību. Tas ir tāpēc, ka viņi uzskata Dievu par personu savienību (trīsvienību), kurā visas trīs personas pastāv vienā nedalāmā Dieva substancē (vienā būtnē). Elena Vaita nekad nav apgalvojusi, ka Dievs ir trīsvienība. Tomēr šodien Adventistu Baznīca apliecina šādu ticību. Un otrais SDA Baznīcas Pamatmācību punkts saka: ... - "Ir viens Dievs: Tēvs, Dēls un Svētais Gars – trīs mūžīgu Personu savienība." (Septītās dienas Adventistu Baznīcas 28 ticības pamatmācības, 2. Trīsvienība; *Seventh-day Adventists Believe* (2nd edition 2005), official publication explaining the fundamental beliefs of the Seventh-day Adventist church.)

Tāda īsumā ir Septītās Dienas Adventistu atzīšanās viņu ticībā trīsvienībai. Tas ir vienkārši pateikts, ka Dievs ir "trīs mūžīgu personu savienība". Un tas tik krasī kontrastē ar to, kam SDA ticēja Elenas Vaitas laikā (kā Elena Vaita teica delegātiem 1905. gada Ģenerālās Konferences sesijā): ... "Kristus ir viens ar Tēvu, bet Kristus un Dievs ir divas atšķirīgas personas. Izlasiet Kristus lūgšanu Jāņa evaņģēlija 17.nodaļā, un jūs atklāsiet, ka šis aspekts ir saprotami parādīts." (Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference of Seventh-day Adventists, Takoma Park Washington D. C., May 19th 1905, Review and Herald, June 1 st 1905, "The Work in Washington")

Elena Vaita secināja: ... - "Tieši par šo jautājumu parādās nepareizi viedokļi, un mums visiem ar tiem būs jāsatiekas." (turpat)

Lūk, viens no skaidrākajiem brīdinājums, kas izteikts caur Praviešu Garu, ka SDA ir radušies nepareizi uzskati par Dievu un Kristu. Jaunie uzskati bija pretrunā SDA anti-trinitārajai ticībai toreiz 1905. gadā.

Tagad mēs dosimies uz divdesmit sesto nodaļu. Šeit mēs tuvāk aplūkosim 1900. gadu sākuma krīzi "izpratnē par Dieva klātbūtni un personību" SDA draudzē. Mēs izpētīsim, kā tas attiecās uz Dž. Kelloga uzskatiem par Svēto Garu. Mēs redzēsim, kā Elena Vaita, uzstājoties pret Dž. Kelloga mācībām, nosodīja visas Dieva "trīs-vienā" ilustrācijas.

Divdesmit sestā nodaļa.

1900. gadu sākuma krīze — Kellogs un Svētais Gars.

Turpinājums sekos...